TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. kovo 6 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – SESV 258 straipsnis – Apie Sąjungos teisės pažeidimus pranešančių asmenų apsauga – Direktyva (ES) 2019/1937 – 26 straipsnio 1 ir 3 dalys – Neperkėlimas į nacionalinę teisę ir nepranešimas apie perkėlimo priemones – SESV 260 straipsnio 3 dalis – Prašymas įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą – Sankcijos dydžio nustatymo kriterijai – Automatinis sunkumo koeficiento taikymas“

Byloje C-152/23

dėl 2023 m. kovo 13 d. pagal SESV 258 straipsnį ir 260 straipsnio 3 dalį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama J. Baquero Cruz ir M. Salyková,

ieškovė,

prieš

Čekijos Respubliką, atstovaujamą T. Müller, J. Očková, M. Smolek ir J. Vláčil,

atsakovę,

palaikomą

Belgijos Karalystės,

įstojusios į bylą šalies,

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro šeštosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz, teisėjai A. Kumin ir I. Ziemele (pranešėja),

generalinis advokatas N. Emiliou,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: čekų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– pripažinti, kad nepriėmusi visų 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019, p. 17) įgyvendinančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų ir apie jas nepranešusi Komisijai Čekijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 26 straipsnio 1 ir 3 dalis;

– įpareigoti Čekijos Respubliką sumokėti Komisijai vienkartinę sumą, atitinkančią didesnę sumą iš šių dviejų:

  – 4 900 EUR vienkartinę sumą už dieną dauginant iš dienų, praėjusių nuo Direktyvoje 2019/1937 nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos iki pažeidimo nutraukimo dienos, arba, jei pažeidimas nebus nutrauktas, – iki sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos, skaičiaus;

  – minimalią vienkartinę 1 372 000 EUR sumą;

– jeigu pirmoje įtraukoje nurodytas įsipareigojimų neįvykdymas tęsis iki sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos, įpareigoti Čekijos Respubliką sumokėti Komisijai 19 110 EUR periodinę baudą už kiekvieną dieną nuo sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos iki Čekijos Respublikos įsipareigojimų pagal Direktyvą 2019/1937 įvykdymo dienos;

– priteisti iš Čekijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Teisinis pagrindas

Direktyva 2019/1937

2 Direktyvos 2019/1937 1 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„<…> [P]otencialius pranešėjus nuo pranešimo apie jiems susirūpinimą keliančius dalykus ar įtarimus dažnai atgraso atsakomųjų veiksmų baimė. Šiuo atveju ir [Europos] Sąjungos, ir tarptautiniu lygmenimis vis labiau pripažįstama subalansuotos ir veiksmingos pranešėjų apsaugos užtikrinimo svarba;“.

3 Šios direktyvos 1 straipsnyje numatyta:

„Šios direktyvos tikslas – veiksmingiau užtikrinti Sąjungos teisės ir politikos vykdymą konkrečiose srityse, nustatant bendrus minimalius standartus, kuriais užtikrinama asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, aukšto lygio apsauga.“

4 Minėtos direktyvos 26 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2021 m. gruodžio 17 d.

<…>

3. Valstybės narės, priimdamos 1 ir 2 dalyse nurodytas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstą.“

2023 m. komunikatas

5 Komisijos komunikato 2023/C 2/01 „Finansinės sankcijos, taikomos vykdant pažeidimo nagrinėjimo procedūras“ (OL C 2, 2023, p. 1; toliau – 2023 m. komunikatas) 3 ir 4 punktuose atitinkamai aptariama „periodinė bauda“ ir „vienkartinė suma“.

6 2023 m. komunikato 3.2 punktas, susijęs su sunkumo koeficiento taikymu apskaičiuojant už kiekvieną dieną mokamą periodinę baudą, suformuluotas taip:

„Pažeidimas, susijęs su tuo, kad valstybė narė <…> nepraneša apie priemones, kuriomis pagal teisėkūros procedūrą priimta direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, visada laikomas sunkiu. Siekdama baudos dydžiu atsižvelgti į konkrečias bylos aplinkybes, Komisija pažeidimo sunkumo koeficientą nustato remdamasi dviem parametrais: pažeistų arba neperkeltų Sąjungos taisyklių svarba ir pažeidimo poveikiu bendriesiems ir konkretiems interesams.

<…>“

7 Šio komunikato 3.2.2 punkte nustatyta:

„Kalbant apie pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį pareikštus ieškinius, kai apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones nepranešama iš viso, Komisija sistemingai taiko sunkumo koeficientą, lygų 10. Sąjungoje, kuri grindžiama teisinės valstybės principo laikymusi, visos teisėkūros procedūra priimamos direktyvos turi būti laikomos vienodai svarbiomis ir valstybės narės jas turi visiškai perkelti į nacionalinę teisę laikydamosi jose nustatytų terminų.

Jei pranešama tik apie dalį perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių, nustatant sunkumo koeficientą, kuris yra mažesnis nei 10, reikia atsižvelgti į trūkstamų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių svarbą. Be to, galima atsižvelgti į pažeidimo poveikį bendriesiems ir konkretiems interesams <…>“

8 To paties komunikato 3.3 punkte „Trukmės koeficiento taikymas“ įtvirtinta:

„<…>

Trukmės koeficientas išreiškiamas daugikliu skalėje nuo 1 iki 3. Jis apskaičiuojamas taikant mėnesinį 0,10 dydį nuo pirmojo sprendimo priėmimo dienos arba nuo kitos dienos po atitinkamos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos.

<…>“

9 Šio komunikato 3.4 punktas „Valstybės narės mokumas“ suformuluotas taip:

„<…>

Sankcijų, kurios turi būti taikomos kaip atgrasymo priemonės, dydis skirsis priklausomai nuo valstybių narių mokumo. Šį atgrasomąjį poveikį atspindi koeficientas n. Jis apibrėžiamas kaip atitinkamos valstybės narės bendrojo vidaus produkto (BVP) ir valstybių narių BVP vidurkio santykio, padauginto iš dviem lygaus svorinio daugiklio, ir atitinkamos valstybės narės gyventojų skaičiaus ir valstybių narių gyventojų skaičiaus vidurkio santykio, padauginto iš vienam lygaus svorinio daugiklio, svertinis geometrinis vidurkis. Atitinkamos valstybės narės mokumas, palyginti su kitų valstybių narių mokumu, apskaičiuojamas taip:

$$n\ factor = \left(\frac{GDP_n}{GDP_{avg}}\right)^{2/3} \times \left(\frac{Pop_n}{Pop_{avg}}\right)^{1/3}$$

<…>

Komisija nusprendė peržiūrėti koeficiento n apskaičiavimo metodą, kuris dabar daugiausia grindžiamas valstybių narių BVP ir mažesne dalimi – jų gyventojų skaičiumi, t. y. demografiniu kriterijumi, kuriuo sudaromos sąlygos užtikrinti pagrįstą nuokrypį tarp įvairių valstybių narių. Jei apskaičiuojant koeficientą n atsižvelgiama į valstybių narių gyventojų skaičių, jam suteikiant vienos trečiosios svorį, skirtumai tarp valstybių narių n koeficientų, palyginti su skaičiavimu, grindžiamu tik valstybių narių BVP, pagrįstai sumažėja. Juo koeficientui n taip pat suteikiama stabilumo, nes mažai tikėtina, kad gyventojų skaičius kasmet labai skirsis. Valstybės narės BVP, priešingai, gali būti būdingi didesni metiniai svyravimai, ypač ekonomikos krizės laikotarpiais. Be to, kadangi atliekant skaičiavimą valstybės narės BVP vis dar tenka dviejų trečiųjų svoris, jis tebėra pagrindinis veiksnys vertinant jos mokumą.

<…>“

10 2023 m. komunikato 4.2 punkte nustatytas toks vienkartinės sumos apskaičiavimo metodas:

„Vienkartinė suma apskaičiuojama tokiu būdu, kuris iš esmės panašus į periodinės baudos apskaičiavimo metodą, t. y.:

– fiksuoto dydžio sumą dauginant iš sunkumo koeficiento,

– gautą rezultatą dauginant iš koeficiento n,

– gautą rezultatą dauginant iš dienų, kuriomis pažeidimas tęsiasi, skaičiaus <…>

<…>“

11 Šio komunikato 4.2.1 punkte nustatyta:

„Apskaičiuojant vienkartinę sumą, suma už dieną dauginama iš dienų, kuriomis pažeidimas tęsiasi, skaičiaus. Šis dienų skaičius nustatomas taip:

<…>

– ieškinių, pareikštų pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, atveju tai dienų skaičius nuo dienos, einančios po atitinkamoje direktyvoje nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, iki pažeidimo nutraukimo dienos, arba, jei pažeidimas nenutraukiamas, iki sprendimo pagal SESV 260 straipsnį paskelbimo dienos.

<…>“

12 To paties komunikato 4.2.2 punkte nurodyta:

„Apskaičiuodama vienkartinę sumą, Komisija taiko tą patį sunkumo koeficientą ir tą patį fiksuotą koeficientą n, kaip ir apskaičiuodama periodinę baudą.

Fiksuoto dydžio suma, taikoma vienkartinės sumos atveju, yra mažesnė nei periodinės baudos atveju. <…>

Fiksuoto dydžio suma, taikytina apskaičiuojant vienkartinę sumą, pateikta [I] priedo 2 punkte.

<…>“

13 To paties komunikato I priedo „Nustatant Teismui siūlomas finansines sankcijas naudojami duomenys“ 2 punkte numatyta, kad 2003 m. komunikato 4.2.2 skirsnyje nurodyta vienkartinės sumos fiksuoto dydžio suma yra 1 000 EUR už dieną, t. y. viena trečioji periodinės baudos fiksuoto dydžio sumos, o 3 punkte savo ruožtu numatyta, kad Čekijos Respublikai koeficientas n yra 0,49. I priedo 5 punkte Čekijos Respublikai nustatyta minimali vienkartinė suma yra 1 372 000 EUR.

Ikiteisminė procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

14 2022 m. sausio 27 d. Komisija išsiuntė Čekijos Respublikai oficialų pranešimą, jame priekaištavo nepranešus apie visas įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, reikalingas įsipareigojimams pagal Direktyvą 2019/1937 įvykdyti; jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas baigėsi 2021 m. gruodžio 17 d. Čekijos Respublika 2022 m. kovo 21 d. atsakyme pranešė apie priemones, kuriomis, jos teigimu, ši direktyva iš dalies perkeliama į nacionalinę teisę. Be to, 2022 m. kovo 25 d. atsakyme ši valstybė narė nurodė, kad dviem šiuo metu rengiamomis priemonėmis direktyva bus galutinai perkelta į nacionalinę teisę iki 2023 m. pirmojo pusmečio pabaigos. Prie šių atsakymų buvo pridėtas aiškinamasis dokumentas, jame, be kita ko, prie kiekvienos minėtos direktyvos nuostatos buvo nurodyta (-os) nacionalinė (-ės) nuostata (-os), perkelianti (-čios) ją į nacionalinę teisę.

15 Negavusi paskesnio pranešimo apie Direktyvos 2019/1937 perkėlimą į nacionalinę teisę, 2022 m. liepos 15 d. Komisija išsiuntė Čekijos Respublikai pagrįstą nuomonę, joje paragino per du mėnesius nuo šios nuomonės gavimo dienos įvykdyti įsipareigojimus pagal šią direktyvą.

16 Atsakydama į minėtą 2022 m. rugsėjo 9 d. nuomonę, Čekijos Respublika pabrėžė, kad, jos nuomone, priemonėmis, apie kurias ji pranešė Komisijai, taip pat nacionalinių institucijų administracine praktika Direktyva 2019/1937 yra iš dalies perkelta į nacionalinę teisę. Be to, ši valstybė narė nurodė, kad bet kuriuo atveju tam tikroms šios direktyvos nuostatoms nereikia specialių perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių. Ji taip pat priminė, kad įstatymas, kuriuo minėta direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, bus priimtas 2023 m. pirmojo pusmečio pabaigoje.

17 2022 m. rugsėjo 14 d. Čekijos Respublika pranešė Komisijai apie papildomas perkėlimo į nacionalinę teisę priemones ir pateikė atnaujintą aiškinamąjį dokumentą. 2022 m. gruodžio 1 d. papildomame atsakyme į pagrįstą nuomonę ji taip pat informavo Komisiją, kad 2022 m. lapkričio 30 d. šalies įstatymų leidėjui buvo pateikti įstatymų projektai, reikalingi visiškam ir veiksmingam direktyvos perkėlimui į nacionalinę teisę.

18 Komisija laikėsi nuomonės, kad ši valstybė narė vis dar neįvykdė įsipareigojimų, todėl 2023 m. kovo 13 d. nusprendė pareikšti ieškinį Teisingumo Teisme.

19 2023 m. birželio 20–21 d. Čekijos Respublika pranešė Komisijai apie papildomas Direktyvos 2019/1937 perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, visų pirma *zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů* (Įstatymas 171/2023 dėl pranešėjų apsaugos) ir *zákon č. 172/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů* (Įstatymas 172/2023, kuriuo iš dalies keičiami kai kurie įstatymai, susiję su įstatymo dėl pranešėjų apsaugos priėmimu). Abu šie įstatymai įsigaliojo 2023 m. rugpjūčio 1 d.

20 2023 m. spalio 18 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu Belgijos Karalystei buvo leista įstoti į bylą palaikyti Čekijos Respublikos reikalavimų.

21 2023 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu šios bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas, kol bus paskelbtas sprendimas byloje C-147/23. Paskelbus 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)* (C-147/23, EU:C:2024:346), tos pačios dienos Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu šios bylos nagrinėjimas buvo atnaujintas.

22 2024 m. gegužės 28 d. dokumentu Komisija informavo Teisingumo Teismą, kad galima teigti, jog Čekijos Respublika užbaigė Direktyvos 2019/1937 perkėlimą į nacionalinę teisę 2023 m. rugpjūčio 1 d. Todėl ši institucija atsisakė dalies savo ieškinio, t. y. reikalavimo skirti periodinę baudą, ir patikslino savo reikalavimą įpareigoti šią valstybę narę sumokėti vienkartinę sumą, t. y. prašė tuo pagrindu 2 895 900 EUR.

Dėl ieškinio

Dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį

Šalių argumentai

23 Komisija primena, kad pagal SESV 288 straipsnio trečią pastraipą valstybės narės privalo priimti nuostatas, būtinas direktyvoms perkelti į nacionalinę teisę per tose direktyvose nustatytus terminus, ir nedelsdamos apie jas pranešti.

24 Ši institucija pažymi, kad bet koks šių įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui pasibaigus.

25 Šiuo atveju Čekijos Respublika nepriėmė įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reikalingų Direktyvai 2019/1937 perkelti į nacionalinę teisę, ir apie jas nepranešė Komisijai iki 2022 m. liepos 15 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos.

26 Šiuo atžvilgiu nuostatų, priimtų iki Direktyvos 2019/1937 įsigaliojimo, apie kurias Čekijos Respublika pranešė per ikiteisminę procedūrą, negalima laikyti tinkamu šios direktyvos perkėlimu, atsižvelgiant į tai, kad jos yra bendro pobūdžio ir jose nėra jokios nuorodos į šią direktyvą. Taigi nė vienoje iš nuostatų, apie kurias pranešta, nenumatyta konkrečių pranešėjų apsaugai skirtų priemonių, kaip reikalaujama direktyvoje.

27 Be to, Komisija pabrėžia, kad administracinės praktikos negalima laikyti direktyvos nuostatų perkėlimu į nacionalinę teisę, atsižvelgiant į stabilumo ir teisinio tikrumo reikalavimus, neatsiejamus nuo tų nuostatų įgyvendinimo valstybėse narėse.

28 Čekijos Respublika pripažįsta, kad Direktyva 2019/1937 nebuvo visiškai perkelta į nacionalinę teisę iki pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos, ir pažymi, kad tokiam perkėlimui skirtas įstatymas turėjo būti priimtas netrukus po atsiliepimo į ieškinį pateikimo.

29 Vis dėlto ši valstybė narė ginčija ieškinio priimtinumą ir pagrįstumą.

30 Jos teigimu, pirma, Komisija, pareikšdama ieškinį, pakeitė ginčo dalyką. Ieškinyje nurodytas įsipareigojimų neįvykdymas skiriasi nuo to, kuris apibrėžtas pagrįstoje nuomonėje, nes Komisija neatsižvelgė į dalinio perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatas, apie kurias pranešta iki pagrįstos nuomonės pateikimo, nors, kaip matyti iš tos nuomonės teksto, institucija neabejojo jų reikšmingumu. Tokiu būdu Komisija tiksliai nenustatė tariamo įsipareigojimų neįvykdymo masto ir pažeidė Čekijos Respublikos teisę į gynybą.

31 Antra, ieškinys nepagrįstas, kiek jis susijęs su Direktyvos 2019/1937 nuostatomis, kurios buvo perkeltos į nacionalinę teisę nuostatomis, apie kurias pranešė Čekijos Respublika, taip pat tam tikra administracine praktika. Iš tiesų tai, kad kai kurios nuostatos, apie kurias pranešta, yra bendro pobūdžio (ši valstybė narė to neginčija), nereiškia, kad jomis nebuvo galima tinkamai įgyvendinti šios direktyvos. Čekijos Respublika teigia iš 29 minėtos direktyvos straipsnių nustačiusi 102 nuostatas, vertintinas atsižvelgiant į būtinybę jas perkelti į nacionalinę teisę. Ji nurodo, kad 49 iš jų į nacionalinę teisę perkeltos galiojančiais teisės aktais, o 23 laikomos nereikšmingomis, kiek tai susiję su direktyvos perkėlimu. Todėl įsipareigojimų neįvykdymas turėtų būti susijęs tik su 30 nuostatų.

32 Visų pirma *nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu* (Vyriausybės nutarimas 145/2015 dėl nuostatų dėl pranešimų apie įtarimus dėl pažeidimų vykdant tarnybines pareigas teikimo), kurį Čekijos Respublika pateikė Komisijai, įgyvendinamos 28 Direktyvos 2019/1937 nuostatos dėl pranešėjų, kuriems taikomi valstybės tarnybos nuostatai, visų pirma tos direktyvos 1 ir 6 straipsniai, taip pat 5 straipsnio 11 dalis ir 19 straipsnis.

33 Antra, minimali apsauga pranešėjams, kuriems netaikomi valstybės tarnybos nuostatai, užtikrinama pagal kitus nacionalinės teisės aktus (t. y. visų pirma pagal Baudžiamąjį kodeksą, Civilinį kodeksą, Administracinių nusižengimų kodeksą ir Darbo kodeksą). Čekijos Respublika

mano, kad konkrečiomis šių teisės aktų nuostatomis į nacionalinę teisę perkeliama visų pirma Direktyvos 2019/1937 3 straipsnio 1 dalis, 5 straipsnio 5, 7 ir 9 dalys, 11 straipsnio 6 dalis, 12 straipsnio 1–3 ir 5 dalys, 16 straipsnio 2 ir 4 dalys, 20 straipsnio 1 ir 2 dalys, 21 straipsnio 5, 6 ir 8 dalys, 22 straipsnis ir 23 straipsnio 1 ir 2 dalys.

34 Galiausiai Čekijos Respublika laikosi nuomonės, kad Direktyvos 2019/1937 1 straipsnis, 2 straipsnio 2 dalis, 3 straipsnio 4 dalis, 8 straipsnio 7 ir 8 dalys bei 9 dalies antra ir trečia pastraipos, 11 straipsnio 3–5 dalys, 15 straipsnio 2 dalis, 17 straipsnis, 21 straipsnio 4 dalis, 25 straipsnis, 26 straipsnio 1 dalis, 27–29 straipsniai ir jos priedo I ir II dalys nėra svarbūs perkeliant šią direktyvą į nacionalinę teisę, todėl jų perkelti nebūtina.

35 Dublike Komisija visų pirma pažymi, kad tiek iš pagrįstos nuomonės, tiek iš ieškinio matyti, kad Čekijos Respublikai priekaištaujama dėl to, kad ji nepriėmė aiškaus Direktyvos 2019/1937 perkėlimo į nacionalinę teisę akto. Todėl pareikšdama ieškinį ji nepakeitė ginčo dalyko.

36 Antra, Komisija primena, kad aiškaus perkėlimo į nacionalinę teisę akto, kuriame daroma nuoroda į atitinkamą direktyvą, priėmimas – tai reikalavimas, suteikiantis piliečiams ir juridiniams asmenims galimybę žinoti visas savo teises pagal šią direktyvą.

37 Galiausiai Komisija nurodo, kad aiškiame perkėlimo į nacionalinę teisę akte taip pat gali būti daroma nuoroda į galiojančius teisės aktus. Vis dėlto, atsižvelgiant į valstybėms narėms tenkančią lojalaus bendradarbiavimo pareigą, būtų nepriimtina, jei valstybė narė, neneigdama, kad vėluoja perkelti direktyvą į nacionalinę teisę, per ikiteisminę procedūrą praneštų Komisijai apie įvairius konkrečiai su perkeliama direktyva nesusijusius bendro pobūdžio nacionalinės teisės aktus. Komisija pažymi, kad dėl tokio elgesio jos veiksmų efektyvumas neišvengiamai sumažėja.

38 Triplike Čekijos Respublika, remdamasi pagrįsta nuomone, pirmiausia pakartoja savo priekaištą, kad įsipareigojimų neįvykdymo dalykas buvo pakeistas, nes iš šios nuomonės ir prieš tai vykusios procedūros aiškiai matyti, kad Komisija manė, jog ši valstybė narė iš dalies perkėlė Direktyvą 2019/1937 į nacionalinę teisę. Taip Komisija toje nuomonėje nenurodė priežasčių, dėl kurių manė, kad nuostatos, apie kurias pranešta, nėra svarbios.

39 Antra, Čekijos Respublika, remdamasi 2019 m. liepos 8 d. sprendimu *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)* (C-543/17, EU:C:2019:573), primena, kad Komisija, vykstant SESV 260 straipsnio 3 dalyje numatytam procesui, privalo įrodyti, jog tam tikros nuostatos nėra perkeltos į nacionalinę teisę; siekiant įvykdyti tą įpareigojimą nepakanka nurodyti, kad nuostatose, apie kurias pranešama, nėra daroma nuoroda į Direktyvą 2019/1937.

40 Be to, su nuostatų, apie kurias pranešta, nagrinėjimu susijusi administracinė našta negali atleisti Komisijos nuo pareigos įrodyti tariamą įsipareigojimų neįvykdymą.

Teisingumo Teismo vertinimas

– *Dėl priimtinumo*

41 Čekijos Respublika laikosi nuomonės, kad, pirma, Komisija, pareikšdama ieškinį, išplėtė jo dalyką, nes ieškinyje nurodė, kad Direktyva 2019/1937 nebuvo visiškai perkelta į nacionalinę teisę, o pagrįstoje nuomonėje teigiama, kad į nacionalinę teisę perkelta ne visa direktyva.

42 Reikėtų priminti, kad ikiteisminės procedūros paskirtis yra suteikti atitinkamai valstybei narei galimybę įvykdyti iš Sąjungos teisės kylančius įsipareigojimus ir tinkamai apsiginti nuo Komisijos pareikštų priekaištų (2017 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Komisija / Airija (Registracijos mokestis)* (C-552/15, EU:C:2017:698), 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Be to, pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo dalykas nustatomas Komisijos pagrįstoje nuomonėje, todėl ieškinys turi būti grindžiamas tais pačiais motyvais ir pagrindais, kaip ir ši nuomonė. Tačiau šis reikalavimas nereiškia, kad kiekvienu atveju pagrįstoje nuomonėje nurodyti priekaištai ir ieškinio reikalavimai privalo visiškai sutapti: pagrįstoje nuomonėje apibrėžto ginčo dalyko negalima išplėsti arba pakeisti. Taigi Komisija ieškinyje gali patikslinti pirminius priekaištus, tačiau su sąlyga, kad nepakeičia ginčo dalyko (2015 m. balandžio 16 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija*, C-591/13, EU:C:2015:230, 19 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

43 Šiuo atveju iš 2022 m. liepos 15 d. pagrįstos nuomonės matyti, kad Komisija priekaištavo Čekijos Respublikai dėl to, jog ji nepriėmė ir nepranešė apie visas nuostatas, reikalingas Direktyvai 2019/1937 perkelti į nacionalinę teisę (ši valstybė narė to neginčija). Šiuo aspektu minėta valstybė narė nurodo, kad, atsakydama į pagrįstą nuomonę, pranešė Komisijai apie galiojančių teisės aktų nuostatas, kuriomis, jos teigimu, galima į nacionalinę teisę perkelti kai kurias šios direktyvos nuostatas.

44 Ieškinyje Komisija primena, kad, jos manymu, direktyvos perkėlimui į nacionalinę teisę būtinas aiškus aktas, kuriame būtų daroma nuoroda į šią direktyvą, ir prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad Čekijos Respublika tokio akto nepriėmė ir apie jį nepranešė, vadinasi, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 1 ir 3 dalis.

45 Taigi nėra pagrindo teigti, kad Komisija pareikšdama ieškinį išplėtė 2022 m. liepos 15 d. pagrįstoje nuomonėje apibrėžtą dalyką.

46 Antra, Čekijos Respublika teigia, kad Komisija pakankamai tiksliai ir aiškiai nenurodė priežasčių, dėl kurių nuostatos, apie kurias ji per ikiteisminę procedūrą pranešė Komisijai kaip apie priemones, kuriomis į nacionalinę teisę iš dalies perkeliama Direktyva 2019/1937, neleido sumažinti tariamo įsipareigojimų neįvykdymo dalyko.

47 Kaip priminta šio sprendimo 44 punkte, tiek iš pagrįstos nuomonės, tiek iš ieškinio matyti, kad Komisija priekaištauja Čekijos Respublikai, jog ji nepriėmė aiškaus akto, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2019/1937, kuriame būtų daroma nuoroda į ją, taip pat apie jį nepranešė.

48 Be to, Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad jei direktyvoje aiškiai numatyta valstybių narių pareiga užtikrinti, kad jos perkėlimui reikalingose nuostatose būtų nuoroda į šią direktyvą arba tokia nuoroda būtų daroma jas oficialiai skelbiant, bet kuriuo atveju būtina, kad valstybės

narės priimtų aiškų aptariamos direktyvos perkėlimo aktą (2024 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija / Latvija (Europos elektroninių ryšių kodeksas)*, C-454/22, EU:C:2024:235, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

49 Nagrinėjamu atveju, kadangi Čekijos Respublika tiek per ikiteisminę procedūrą, tiek atsiliepime į ieškinį nurodė, kad aiškus perkėlimo į nacionalinę teisę aktas, kuriame tiesiogiai daroma nuoroda į Direktyvą 2019/1937, buvo rengiamas, nekyla abejonių, kad jis nebuvo priimtas iki ieškinio pareiškimo dienos.

50 Taigi ši valstybė narė negali reikšti šio ieškinio nepriimtinumu grindžiamo prieštaravimo, motyvuodama tuo, kad negalėjo žinoti įsipareigojimų neįvykdymo, dėl kurio jai priekaištaujama, apimties, nes, pirma, pati pradėjo nacionalinę teisėkūros procedūrą įsipareigojimams pagal Direktyvą 2019/1937 įvykdyti, ir, antra, aiškus perkėlimo į nacionalinę teisę aktas, apie kurio rengimą ji pranešė, turėjo įsigalioti tik 2023 m. rugpjūčio 1 d., t. y. praėjus beveik 5 mėnesiams nuo šio ieškinio pareiškimo ir daugiau nei 19 mėnesių po 2021 m. gruodžio 17 d., t. y. Direktyvos 2019/1937 perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos.

51 Vadinasi, šis ieškinys yra priimtinas.

– *Dėl esmės*

52 Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog valstybės narės turėjo užtikrinti, kad įsigaliotų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, būtinos, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2021 m. gruodžio 17 d. Be to, pagal šios direktyvos 26 straipsnio 3 dalį valstybės narės, tvirtindamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Pagal 26 straipsnio 3 dalį valstybės narės taip pat turi pateikti Komisijai minėtų nacionalinių nuostatų tekstą.

53 Kaip numatyta suformuotoje jurisprudencijoje, įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį valstybėje narėje, buvusią pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui pasibaigus, o į vėlesnius pakeitimus Teisingumo Teismas atsižvelgti negali (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

54 Be to, kaip priminta šio sprendimo 48 punkte, nors direktyvoje aiškiai numatyta valstybių narių pareiga užtikrinti, kad jos perkėlimo į nacionalinę teisę priemonėse būtų nuoroda į šią direktyvą arba tokia nuoroda būtų daroma jas oficialiai skelbiant, bet kuriuo atveju būtina, kad valstybės narės priimtų aiškų aptariamos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę aktą (2024 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija / Latvija (Europos elektroninių ryšių kodeksas)*, C-454/22, EU:C:2024:235, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

55 Nagrinėjamu atveju Komisija konstatavo, kad Čekijos Respublika nepranešė jai apie nuostatas, reikalingas Direktyvai 2019/1937 perkelti į nacionalinę teisę, todėl 2022 m. liepos 15 d. šiai valstybei narei nusiuntė pagrįstą nuomonę ir pasiūlė per du mėnesius nuo nuomonės gavimo dienos įvykdyti joje nustatytus įpareigojimus.

56 Kaip matyti iš Čekijos Respublikos šioje byloje pateikto atsiliepimo į ieškinį ir tripliko, tam terminui pasibaigus ši valstybė narė nebuvo priėmusi visų Direktyvą 2019/1937 įgyvendinančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, vadinasi, taip pat apie jas nepranešė Komisijai.

57 Vis dėlto iš 2022 m. rugsėjo 9 d. atsakymo ir Čekijos Respublikos 2022 m. rugsėjo 14 d. pranešimo matyti, kad iki pastarosios datos Komisijai buvo pranešta, be kita ko, apie Civilinio kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso, Darbo kodekso ir Vyriausybės nutarimo 145/2015 nuostatas, kuriomis į nacionalinę teisę iš dalies perkeliama Direktyva 2019/1937. Minėta valstybė narė pranešė Komisijai, kad tam tikros šios direktyvos nuostatos jau buvo perkeltos į nacionalinę teisę, nes jas atitinka nacionalinė administracinė praktika, ir kad kai kurių kitų direktyvos nuostatų perkėlimas bet kuriuo atveju nėra būtinas. Čekijos Respublika taip pat nurodė, kad aiškus aktas, kuriuo ta direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, turėtų įsigalioti 2023 m. pirmojo pusmečio pabaigoje.

58 Šiuo aspektu, pirma, nurodydama, kad Direktyva 2019/1937 turėjo būti galutinai perkelta į nacionalinę teisę 2023 m., Čekijos Respublika pripažįsta, kad direktyva nebuvo visiškai perkelta nei iki direktyvos 26 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto, nei iki pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaigos (t. y. iki 2022 m. rugsėjo 15 d.).

59 Antra, kalbant apie nacionalinės teisės nuostatas, apie kurias Komisijai pranešta per ikiteisminę procedūrą, atsižvelgiant į šio sprendimo 54 punkte nurodytą jurisprudenciją, aplinkybės, kad valstybės narės teisė, galiojusi prieš įsigaliojant Direktyvai 2019/1937, tos valstybės narės teigimu, jau buvo suderinama su šia direktyva, nepakanka, kad minėtai valstybei narei nebūtų taikoma pareiga perkelti minėtą direktyvą į savo teisės sistemą, taigi ir tokiam įsipareigojimų neįvykdymui pateisinti (2024 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija / Latvija (Europos elektroninių ryšių kodeksas)*, C-454/22, EU:C:2024:235, 42 punktas).

60 Nors, kaip pažymi Čekijos Respublika, Komisija turi įrodyti tariamą įsipareigojimų neįvykdymą, vis dėlto valstybės narės pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį turi padėti Komisijai įgyvendinti jos uždavinius, prie kurių, be kita ko, pagal ESS 17 straipsnio 1 dalį priskiriamas SESV nuostatų ir ja vadovaujantis institucijų priimtų nuostatų taikymo užtikrinimas (2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija / Švedija (Nuotekų valymo įrenginiai)*, C-22/20, EU:C:2021:669, 144 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

61 Tik po Komisijos oficialaus pranešimo Čekijos Respublika pradėjo informuoti šią instituciją apie savo nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliamos tam tikros Direktyvos 2019/1937 nuostatos.

62 Be to, dar kelis kartus apie tokias nacionalinės teisės nuostatas pranešta vykstant procedūrai iki 2022 m. rugsėjo 14 d., t. y. likus tik vienai dienai iki pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos, nors nuostatos, apie kurias pranešta, nacionalinėje teisinėje sistemoje galiojo iki šios direktyvos priėmimo.

63 Trečia, reikėtų priminti, kad direktyvos nuostatos turi būti įgyvendinamos neginčijamai privalomai ir konkrečiai, tiksliai ir aiškiai, kad būtų tenkinamas teisinio saugumo reikalavimas, pagal kurį tuo atveju, kai direktyva siekiama sukurti teisių privatiems asmenims, naudos gavėjai turi turėti galimybę sužinoti jų visumą (2022 m. gegužės 12 d. Sprendimo *U.I. (Netiesioginis atstovas muitinėje)*, C-714/20, EU:C:2022:374, 59 punktas).

64 Kadangi nacionalinės teisės nuostatose, apie kurias pranešė Čekijos Respublika, nėra jokios nuorodos į Direktyvą 2019/1937, nėra pagrindo teigti, kad jos atitinka šio sprendimo ankstesniame punkte išdėstytus reikalavimus.

65 Be to, kalbant apie administracinę praktiką, kurią Čekijos Respublika nurodė kaip Direktyvos 2019/1937 perkėlimo į nacionalinę teisę priemonę, reikėtų priminti, kad praktika, kuri nėra tinkamai skelbiama, dėl savo pobūdžio gali būti keičiama administracijos nuožiūra, todėl negali būti laikoma tinkamu valstybės narės įsipareigojimų pagal SESV vykdymu (2024 m. birželio 13 d. Sprendimo *Komisija / Vengrija (Tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimas II)*, C-123/22, EU:C:2024:493, 81 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

66 Ketvirta, dėl tam tikrų Direktyvos 2019/1937 nuostatų, kurių, Čekijos Respublikos teigimu, nereikia perkelti į nacionalinę teisę, nereikšmingumo pakanka priminti, kad tokio valstybės narės atlikto vertinimo akivaizdžiai nepakanka, kad ji būtų atleista nuo pareigos priimti įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, reikalingas direktyvai įgyvendinti, arba nuo pareigos pranešti Komisijai apie šios direktyvos perkėlimo priemones (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Airija (Kova su pinigų plovimu)*, C-550/18, EU:C:2020:564, 88 punktas).

67 Taigi, reikia konstatuoti, kad, iki 2022 m. liepos 15 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos nepriėmusi visų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reikalingų Direktyvai 2019/1937 įgyvendinti, ir nepranešusi apie šias nuostatas Komisijai, Čekijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 26 straipsnio 1 ir 3 dalis.

Dėl pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį pateikto prašymo

Šalių argumentai

68 Nustatydama vienkartinės sumos dydį, Komisija rėmėsi 2023 m. komunikato 2 punkte nurodytais bendraisiais principais ir to komunikato 3 ir 4 punktuose nurodytu apskaičiavimo metodu. Konkrečiai kalbant, ši institucija nurodė, kad vienkartinės sumos dydis turi būti nustatomas remiantis pagrindiniais kriterijais, t. y. pažeidimo sunkumu, jo trukme ir būtinybe užtikrinti atgrasomąjį sankcijos poveikį, kad būtų išvengta pakartotinių pažeidimų.

69 Pirma, dėl pažeidimo sunkumo Komisija primena, kad pagal 2023 m. komunikatą taikytinas koeficientas yra ne mažesnis kaip 1 ir ne didesnis kaip 20. Ši institucija pažymi, kad pagal komunikato 3.2.2 punktą, kai apie nuostatas, kuriomis direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, nepranešama iš viso, Komisija sistemingai taiko sunkumo koeficientą, lygų 10, nes bet koks direktyvos neperkėlimas ir nepranešimas apie šias nuostatas yra tokio paties sunkumo, neatsižvelgiant į atitinkamos direktyvos nuostatų pobūdį.

70 Antra, dėl pažeidimo trukmės Komisija nurodo, kad vienkartinė suma apskaičiuojama pagal tai, kiek dienų tęsėsi pažeidimas. Ši trukmė apskaičiuojama pagal 2023 m. komunikato 4.2.1 punktą ir atitinka dienų skaičių nuo dienos, einančios po atitinkamos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, iki pažeidimo nutraukimo dienos.

71 Trečia, kalbant apie kriterijų, susijusį su būtinybe užtikrinti sankcijos atgrasomąjį poveikį atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės mokumą, Komisija pažymi, kad jis išreikštas koeficientu n, kiekvienai valstybei narei nustatytu 2023 m. komunikato I priedo 3 punkte. Jo apskaičiavimas grindžiamas atitinkamos valstybės BVP ir Sąjungos vidutinio nacionalinio BVP santykiu, padaugintu iš tos valstybės gyventojų ir Sąjungos vidutinio nacionalinio gyventojų skaičiaus santykio. Pirmojo santykio svoris yra du trečdaliai, o antrojo – trečdalis. Pagal šį 3 punktą Čekijos Respublikai nustatytas koeficientas n yra 0,49.

72 Taigi, Komisija, remdamasi 2023 m. komunikato 4.2 punktu, siūlo taikyti sunkumo koeficientą 10 ir koeficientą n, lygų 0,49. Šių dviejų elementų sandauga turi būti padauginta iš vienkartinės fiksuoto dydžio sumos, nustatytos šio komunikato I priedo 2 punkte, t. y. 1 000 EUR, ir taip gaunama 4 900 EUR suma, kuri turi būti padauginta iš dienų, per kurias pažeidimas buvo tęsiamas, skaičiaus, kaip nurodyta šio komunikato 4.2.1 punkte. Komisija nurodo, kad šią vienkartinę sumą reikia įpareigoti sumokėti, jeigu ji viršija 1 372 000 EUR, t. y. minimalią vienkartinę sumą, Čekijos Respublikai nustatytą pagal 2023 m. komunikato I priedo 5 punktą.

73 Atsiliepime į ieškinį Čekijos Respublika teigia, kad vertindama įsipareigojimų neįvykdymo sunkumą Komisija turi atsižvelgti į galiojančius nacionalinės teisės aktus. Kadangi nuostatomis, apie kurias pranešta per ikiteisminę procedūrą, šios valstybės narės teigimu, į nacionalinę teisę perkeliamos tam tikros Direktyvos 2019/1937 nuostatos, nustatant vienkartinę sumą į jas būtina atsižvelgti, vadovaujantis vienodo požiūrio principu, nes Komisija turėtų atskirti visiško ir dalinio neperkėlimo į nacionalinę teisę atvejus. Vadinasi, sunkumo koeficientas negali viršyti 4.

74 Čekijos Respublikai 2023 m. rugpjūčio 1 d. pranešus apie įstatymų Nr. 171/2023 ir Nr. 172/2023 įsigaliojimą, Komisija 2024 m. gegužės 28 d. papildomuose reikalavimuose siūlo laikyti, kad įsipareigojimų neįvykdymas tęsėsi nuo 2021 m. gruodžio 18 d., t. y. kitos dienos po Direktyvos 2019/1937 perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, iki 2023 m. liepos 31 d., t. y. dienos prieš įstatymų, kuriais perkeliama ši direktyva, įsigaliojimą. Iš to matyti, kad siūloma suma už dieną yra 4 900 EUR (10×0,49×1 000), o ją reikia padauginti iš dienų, kuriomis pažeidimas tęsėsi, skaičiaus, t. y. iš 591 dienos. Taigi prašoma vienkartinė suma yra 2 895 900 EUR.

75 2024 m. birželio 17 d. Čekijos Respublika pateikė pastabas, kuriose teigė, kad, atsižvelgiant į nuostatas, kuriomis Direktyva 2019/1937 iš dalies perkeliama į nacionalinę teisę (jos pateiktos Komisijai per ikiteisminę procedūrą), taip pat į jos bendradarbiavimą, taikomas sunkumo koeficientas neturėtų viršyti 3.

Teisingumo Teismo vertinimas

76 SESV 260 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, jog jeigu pagal SESV 258 straipsnį Komisija kreipiasi į Teisingumo Teismą, remdamasi tuo, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė įsipareigojimo pranešti apie nuostatas, reikalingas pagal teisėkūros procedūrą priimtai direktyvai perkelti į nacionalinę teisę, ji gali, jei mano esant tai reikalinga, nurodyti vienkartinės sumos arba periodinės baudos, mokėtinų atitinkamos valstybės narės, dydį, kurį pagal aplinkybes laiko tinkamu. SESV 260 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje įtvirtinta, kad jei Teisingumo Teismas nustato pažeidimą, jis gali paskirti atitinkamai valstybei narei sumokėti vienkartinę sumą arba periodinę baudą, neviršijančią Komisijos nurodyto dydžio, o pareiga mokėti įsigalioja Teisingumo Teismo sprendime nustatytą dieną.

77 Kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 67 punkto, nustatyta, kad, 2022 m. liepos 15 d. pagrįstoje nuomonėje numatytam terminui pasibaigus, Čekijos Respublika nebuvo nei priėmusi visų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reikalingų Direktyvai 2019/1937 perkelti į nacionalinę teisę, nei apie jas pranešusi Komisijai, konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas patenka į SESV 260 straipsnio 3 dalies taikymo sritį.

78 Be to, reikia priminti, kad SESV 260 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto mechanizmo tikslas – ne vien paskatinti valstybes nares kuo greičiau nutraukti įsipareigojimų nevykdymą, kuris, nesant tokios priemonės, galėtų tęstis, bet ir supaprastinti ir pagreitinti piniginių sankcijų skyrimo procedūrą, taikomą, kai neįvykdomas įsipareigojimas pranešti apie pagal teisėkūros procedūrą priimtos

direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

79 Kad būtų pasiektas šis tikslas, SESV 260 straipsnio 3 dalyje numatyta skirti, be kita ko, vienkartinę sumą kaip piniginę sankciją.

80 Įpareigojimas sumokėti vienkartinę sumą grindžiamas atitinkamos valstybės narės pareigų nevykdymo pasekmių privatiems ir viešiesiems interesams vertinimu, pavyzdžiui, kai įsipareigojimai buvo nevykdomi ilgą laiką (šiuo klausimu 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 59 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

81 Šiuo aspektu Komisija prašomų piniginių sankcijų pobūdį ir dydį motyvuoja atsižvelgdama į savo priimtas gaires, pavyzdžiui, esančias jos komunikatuose, kurios, nors ir neįpareigoja Teisingumo Teismo, bet prisideda prie Komisijos veiksmų skaidrumo, nuspėjamumo ir teisinio saugumo užtikrinimo (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 60 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

82 Kiek tai susiję su vienkartinės sumos skyrimo tikslingumu, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į nagrinėjamos bylos aplinkybes ir, kaip pats mano, reikalingą įtikinimo ar atgrasymo lygį, kiekvienoje byloje turi nustatyti tinkamas pinigines sankcijas, kad, be kita ko, būtų užkirstas kelias pasikartoti analogiškiems Sąjungos teisės pažeidimams (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

83 Šiuo atveju reikia pripažinti, kad, nepaisant to, jog Čekijos Respublika per ikiteisminę procedūrą bendradarbiavo su Komisijos tarnybomis ir pranešė jai apie savo galiojančių teisės aktų nuostatas, kuriomis į nacionalinę teisę gali būti perkeltos tam tikros Direktyvos 2019/1937 nuostatos, su nustatytu įsipareigojimų neįvykdymu susijusių teisinių ir faktinių aplinkybių visuma rodo, kad, siekiant veiksmingai užkirsti kelią analogiškiems Sąjungos teisės pažeidimams ateityje, reikia imtis atgrasomosios priemonės, kaip antai įpareigojimo sumokėti vienkartinę sumą. Visų pirma, tik po Komisijos 2022 m. sausio 27 d. oficialaus pranešimo Čekijos Respublika informavo šią instituciją apie savo nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis, jos nuomone, į nacionalinę teisę perkeliamos tam tikros Direktyvos 2019/1937 nuostatos. Dar kelis kartus oficialiai buvo pranešta iki 2022 m. rugsėjo 14 d., t. y. likus tik vienai dienai iki 2022 m. liepos 15 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos, nors nuostatos, apie kurias pranešta, nacionalinėje teisinėje sistemoje galiojo iki Direktyvos 2019/1937 priėmimo. Galiausiai reikia pripažinti, kad iki 2023 m. rugpjūčio 1 d. (t. y. įstatymų Nr. 171/2023 ir Nr. 172/2023 įsigaliojimo dienos) nuostatos, apie kurias buvo pranešta, neleido veiksmingai, konkrečiai ir išsamiai į nacionalinę teisę perkelti šios direktyvos, kaip nurodyta šio sprendimo 64 punkte.

84 Dėl vienkartinės sumos dydžio apskaičiavimo reikia priminti, kad pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį tik Teisingumo Teismas turi jurisdikciją skirti piniginę sankciją valstybei narei. Vis dėlto per procedūrą, pradėtą pagal šią nuostatą, Teisingumo Teismas turi tik ribotą diskreciją, nes tuo atveju, kai ši institucija konstatuoja įsipareigojimų neįvykdymą, Komisijos pasiūlymai įpareigoja Teisingumo Teismą dėl piniginės sankcijos, kurią jis gali skirti, pobūdžio ir maksimalaus dydžio (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 67 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

85 Naudodamasis savo diskrecija šioje srityje, kuri apibrėžta Komisijos pasiūlymuose, Teisingumo Teismas turi nustatyti vienkartinės sumos, kurią valstybė narė gali būti įpareigota sumokėti pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, dydį taip, kad, pirma, jis atitiktų aplinkybes ir, antra, būtų proporcingas padarytam pažeidimui. Tarp šiuo aspektu svarbių veiksnių yra konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo sunkumas, jo trukmė ir atitinkamos valstybės narės mokumas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 68 ir 87 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

86 Taip pat reikia priminti, kad įgyvendinant šią diskreciją gairės, kaip antai Komisijos komunikatai, neįpareigoja Teisingumo Teismo, bet prisideda prie Komisijos veiksmų skaidrumo, nuspėjamumo ir teisinio saugumo užtikrinimo, kai ši institucija teikia pasiūlymus Teisingumo Teismui (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 69 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

87 Šiuo atveju Komisija rėmėsi 2023 m. komunikatu, kad pagrįstų savo prašymą įpareigoti Čekijos Respubliką sumokėti vienkartinę sumą ir nustatytų jos dydį.

88 Pirma, kiek tai susiję su konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo sunkumu, iš 2023 m. komunikato 3.2 punkto matyti, kad, Komisijos teigimu, nepranešimas apie nuostatas, kuriomis pagal teisėkūros procedūrą priimta direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, visada laikomas sunkiu. Vadinasi, tokio įsipareigojimų neįvykdymo atveju pateisinamas automatiškas sunkumo koeficiento 10 taikymas.

89 Čekijos Respublika ginčija šio koeficiento dydį ir automatišką jo taikymą konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo aplinkybėmis.

90 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pareiga priimti nacionalines nuostatas, kad būtų užtikrintas visiškas direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę, ir pareiga apie jas pranešti Komisijai yra esminiai valstybių narių įsipareigojimai, siekiant užtikrinti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą, todėl šių įsipareigojimų neįvykdymas neabejotinai laikytinas sunkiu (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 72 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

91 Šiuo atveju reikia pažymėti, kad Direktyva 2019/1937 yra esminė Sąjungos teisės priemonė, nes ja, remiantis jos 1 straipsniu, siejamu su jos 1 konstatuojamąja dalimi, nustatomi bendri minimalūs standartai, kuriais užtikrinama asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus srityse, kuriose šie pažeidimai gali ypač pakenkti bendrajam interesui, aukšto lygio subalansuota ir veiksminga apsauga. Nustatydama asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus profesinėje srityje, apsaugos sistemą, ši direktyva prisideda prie žalos viešajam interesui prevencijos ypač jautriose srityse, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų, pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos, aplinkos ar Sąjungos finansinių interesų apsaugos. Šios direktyvos nuostatose numatyta tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus subjektų pareiga įdiegti vidaus pranešimų teikimo kanalus, pranešimų priėmimo ir tolesnių veiksmų procedūras, kartu užtikrinant asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, teises ir sąlygas, kuriomis jiems gali būti taikoma numatyta apsauga (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 73 punktas).

92 Direktyvos 2019/1937 nuostatų neperkėlimas į nacionalinę teisę per nustatytą terminą neišvengiamai pažeidžia Sąjungos teisę ir vienodą bei veiksmingą jos taikymą, nes apie šios teisės pažeidimus gali būti nepranešta, jeigu apie tokius pažeidimus žinantiems asmenims nesuteikiama apsauga nuo galimų atsakomųjų veiksmų (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 74 punktas).

93 Atsižvelgiant į tai, valstybei narei pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį skirtų piniginių sankcijų dydis, kaip priminta šio sprendimo 85 punkte, turi būti pritaikytas prie aplinkybių ir proporcingas padarytam pažeidimui (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 75 punktas).

94 Dėl šios priežasties Teisingumo Teismas nusprendė, kad automatiškas tokio pat sunkumo koeficiento taikymas visais atvejais, kai direktyva nėra visiškai perkelta į nacionalinę teisę ir dėl to nepranešama apie šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, neišvengiamai trukdo pritaikyti piniginių sankcijų dydį prie pažeidimo aplinkybių ir skirti proporcingas sankcijas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 76 punktas).

95 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas nurodė, kad darydama prielaidą, jog pareigos pranešti apie direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones pažeidimas turi būti laikomas vienodai sunkiu nepriklausomai nuo direktyvos, Komisija neturi galimybės pritaikyti piniginių sankcijų atsižvelgdama į šios pareigos nevykdymo pasekmes privatiems ir viešiesiems interesams, kaip numatyta 2023 m. komunikato 3.2.2 punkte (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 77 punktas).

96 Šiuo atveju Čekijos Respublika atsiliepime į ieškinį nurodė, kad Direktyva 2019/1937 jau buvo iš dalies perkelta į nacionalinę teisę.

97 2022 m. kovo 21 d. ir rugsėjo 14 d. pranešimuose Čekija informavo Komisiją, be kita ko, apie Civilinio kodekso, Administracinių nusižengimų kodekso ir Darbo kodekso, taip pat Vyriausybės nutarimo 145/2015 nuostatas, kuriomis, Čekijos teigimu, į nacionalinę teisę perkeliamos 49 Direktyvos 2019/1937 nuostatos.

98 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad nebuvo įrodyta, jog šioje byloje konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo pasekmės privatiems ir viešiesiems interesams buvo tokios neigiamos, kaip jos būtų visiško Direktyvos 2019/1937 neperkėlimo į nacionalinę teisę atveju (šiuo klausimu žr. 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 92 punktą).

99 Vis dėlto pati Čekijos Respublika savo atsiliepime į ieškinį pripažino, kad iki įstatymų Nr. 171/2023 ir Nr. 172/2023 įsigaliojimo teisės normos, kuriomis saugomi apie teisės pažeidimus pranešantys asmenys, buvo įtvirtintos skirtinguose Čekijos teisės aktuose ir jose, priešingai, nei reikalaujama pagal Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 3 dalį, nebuvo aiškios nuorodos į šių asmenų apsaugą.

100 Konkrečių ir aiškių normų dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos, tokios kaip įtvirtinta Direktyvoje 2019/1937, nebuvimas trukdo veiksmingai šių asmenų apsaugai, todėl gali neleisti vienodai ir veiksmingai taikyti tą teisę šios direktyvos taikymo srityse (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 94 punktas).

101 Kaip priminta šio sprendimo 91 punkte, nustatydama asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus profesinėje srityje, aukšto lygio apsaugą, ši direktyva prisideda prie žalos viešajam interesui prevencijos ypač jautriose srityse, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų, pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos, aplinkos ar Sąjungos finansinių interesų apsaugos (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 95 punktas).

102 Atsižvelgiant į tai, kaip nurodyta šio sprendimo 92 punkte, nesant veiksmingos apsaugos, asmenys, sužinoję apie Sąjungos teisės pažeidimą šiose srityse, gali nenorėti apie juos pranešti, nes dėl to jiems gali būti taikomi atsakomieji veiksmai (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 96 punktas).

103 Taigi, atsižvelgiant į Direktyvos 2019/1937 1 straipsnyje, siejamame su jos 1 konstatuojamąja dalimi, įtvirtintą tikslą, šią direktyvą į nacionalinę teisę visiškai ir tiksliai perkeliančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų nepriėmimas yra labai sunkus pažeidimas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 97 punktas).

104 Antra, vertinant pažeidimo trukmę reikia priminti, kad, kiek tai susiję su laikotarpio, į kurį reikia atsižvelgti nustatant vienkartinės sumos dydį, pradžia, data, į kurią reikia atsižvelgti siekiant įvertinti įsipareigojimų nevykdymo trukmę, yra ne pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga, bet diena, kurią baigiasi atitinkamoje direktyvoje nustatytas perkėlimo terminas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 80 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

105 Neginčijama, kad Čekijos Respublika per Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 1 dalyje numatytą perkėlimo į nacionalinę teisę terminą (t. y. iki 2021 m. gruodžio 17 d.) nepriėmė visų šią direktyvą į nacionalinę teisę konkrečiai ir išsamiai perkeliančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų ir apie jas nepranešė Komisijai, priešingai nei numatyta minėtos direktyvos 26 straipsnio 3 dalyje. Darytina išvada, kad nagrinėjamas įsipareigojimų neįvykdymas, kuris baigėsi tik 2023 m. rugpjūčio 1 d., įsigaliojus įstatymams Nr. 171/2023 ir Nr. 172/2023, tęsėsi daugiau nei pusantrų metų.

106 Trečia, kiek tai susiję su atitinkamos valstybės narės mokumu, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad, nepažeidžiant Komisijos galimybės siūlyti finansines sankcijas, grindžiamas daugybe kriterijų, siekiant, be kita ko, išlaikyti pagrįstą skirtumą tarp įvairių valstybių narių, kaip pagrindiniu veiksniu reikia remtis valstybės narės BVP tam, kad būtų nustatytos pakankamai atgrasomos ir proporcingos sankcijos, siekiant veiksmingai užkirsti kelią analogiškų Sąjungos teisės pažeidimų pasikartojimui ateityje (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 81 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

107 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad reikia atsižvelgti į naujausius valstybės narės BVP pokyčius Teisingumo Teisme atliekamo faktinių aplinkybių nagrinėjimo dieną (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 82 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

108 Šiuo atveju koeficientas n, atspindintis atitinkamos valstybės narės mokumą, palyginti su kitų valstybių narių mokumu, kurį Komisija taiko pagal 2023 m. komunikato 3.4 ir 4.2 punktus, kaip matyti iš šio sprendimo 9 punkte nurodytos lygties, apibrėžiamas kaip atitinkamos valstybės narės BVP ir valstybių narių BVP vidurkio santykio, atitinkančio du trečdalius koeficiento n, ir atitinkamos valstybės gyventojų skaičiaus ir valstybių narių gyventojų skaičiaus vidurkio santykio,

atitinkančio vieną trečdalį koeficiento n, svertinis geometrinis vidurkis. Komisija šį koeficiento n apskaičiavimo metodą pateisina tikslu išlaikyti pagrįstą valstybių narių koeficientų n skirtumą, palyginti su skaičiavimu, grindžiamu tik valstybių narių BVP, ir turint tikslą užtikrinti tam tikrą stabilumą apskaičiuojant koeficientą n, nes mažai tikėtina, kad gyventojų skaičius kasmet labai kistų (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 83 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

109 Vis dėlto Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad, nustatant atitinkamos valstybės narės mokumą, koeficiento n apskaičiavimo metodas negali apimti atsižvelgimo į demografinį kriterijų pagal 2023 m. komunikato 3.4 ir 4.2 punktuose numatytą tvarką (šiuo klausimu žr. 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 84–86 punktus).

110 Todėl, remiantis šio sprendimo 106 punkte nurodyta jurisprudencija ir nesant Komisijos pateikto atitinkamo kriterijaus, kuriuo būtų užtikrintas skaičiavimo stabilumas ir išlaikytas pagrįstas skirtumas tarp valstybėms narėms taikomų koeficientų n, vienkartinės sumos dydį reikėtų nustatyti atsižvelgiant į Čekijos Respublikos BVP vidurkį per paskutinius trejus metus.

111 Atsižvelgiant į šiuos argumentus ir į Teisingumo Teismui pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta, kad, kiek tai susiję su vienkartine suma, jis negali nustatyti didesnės sumos, nei nurodė Komisija, pripažintą diskreciją, konstatuotina, kad, siekiant veiksmingai užkirsti kelią ateityje pasikartoti pažeidimams, analogiškiems Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 1 ir 3 dalių pažeidimui ir kenkiantiems Sąjungos teisės veiksmingumui, reikia skirti 2 300 000 EUR dydžio vienkartinę sumą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

112 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Čekijos Respublika pralaimėjo bylą, o Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas, Čekijos Respublika padengia ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

113 Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad į bylą įstojusios valstybės narės ir Sąjungos institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Vadovaujantis ta nuostata, Belgijos Karalystė padengia savo patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1. **Iki Europos Komisijos 2022 m. liepos 15 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos nepriėmusi visų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reikalingų įsipareigojimams pagal 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos įvykdyti, ir nepranešusi apie šias nuostatas Komisijai, Čekijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 26 straipsnio 1 ir 3 dalis.**

2. **Įpareigoti Čekijos Respubliką sumokėti Europos Komisijai 2 300 000 EUR vienkartinę sumą.**

3. **Čekijos Respublika padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

4. Belgijos Karalystė padengia savo patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.